

Π.3.2.5 Πιλοτική εφαρμογή και αξιολόγηση αντιπροσωπευτικού αριθμού σεναρίων από κάθε τύπο σε διαφοροποιημένες εκπαιδευτικές συνθήκες πραγματικής τάξης

Κείμενα Νεοελληνικής Λογοτεχνίας

Β΄ Γυμνασίου

Τίτλος:

«Οι μεταμορφώσεις της αφήγησης»

Συγγραφή: ΑΝΔΡΕΑΣ ΓΑΛΑΝΟΣ

Εφαρμογή: ΑΝΔΡΕΑΣ ΓΑΛΑΝΟΣ

**ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ**

Θεσσαλονίκη 2014

ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΕΡΓΟΥ

ΠΡΑΞΗ: «Δημιουργία πρωτότυπης μεθοδολογίας εκπαιδευτικών σεναρίων βασισμένων σε ΤΠΕ και δημιουργία εκπαιδευτικών σεναρίων για τα μαθήματα της Ελληνικής Γλώσσας στην Α/βάθμια και Β/βάθμια εκπαίδευση» MIS 296579 (κωδ. 5.175), - ΟΡΙΖΟΝΤΙΑ ΠΡΑΞΗ, στους άξονες προτεραιότητας 1-2-3 του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση», η οποία συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και εθνικούς πόρους.

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ: Ι.Ν. ΚΑΖΑΖΗΣ

ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ: ΒΑΣΙΛΗΣ ΒΑΣΙΛΕΙΑΔΗΣ

ΠΑΡΑΔΟΤΕΟ: Π.3.2.5. Πιλοτική εφαρμογή και αξιολόγηση αντιπροσωπευτικού αριθμού σεναρίων από κάθε τύπο σε διαφοροποιημένες εκπαιδευτικές συνθήκες πραγματικής τάξης.

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΠΑΡΑΔΟΤΕΟΥ: ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΚΟΥΤΣΟΓΙΑΝΝΗΣ

Υπεύθυνος υπο-ομάδας εργασίας λογοτεχνίας: Βασίλης Βασιλειάδης

ΦΟΡΕΑΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ: ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ

<http://www.greeklanguage.gr>

Καραμαούνια 1 – Πλατεία Σκρα Τ.Κ. 55 132 Καλαμαριά, Θεσσαλονίκη

Τηλ.: 2310 459101 , Φαξ: 2310 459107, e-mail: centre@komvos.edu.gr

A. ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ

Τίτλος

Οι μεταμορφώσεις της αφήγησης.

Εφαρμογή σεναρίου

Ανδρέας Γαλανός

Δημιουργία σεναρίου

Ανδρέας Γαλανός

Διδακτικό αντικείμενο

Νεοελληνική λογοτεχνία

Τάξη

Β΄ Γυμνασίου

Σχολική μονάδα

2^ο Γυμνάσιο Χαλκηδόνας

Χρονολογία

Από 26-11-2013 έως 17-12-2013.

Διδακτική/θεματική ενότητα

—

Διαθεματικό

Ναι

Εμπλεκόμενα γνωστικά αντικείμενα

I. Φιλολογικής ζώνης

Νεοελληνική Γλώσσα

Χρονική διάρκεια

Έξι (6) διδακτικές ώρες.

Χώρος

I. Φυσικός χώρος:

Εντός σχολείου: αίθουσα διδασκαλίας, εργαστήριο πληροφορικής.

II. Εικονικός χώρος: Wiki.

Προϋποθέσεις υλοποίησης για δάσκαλο και μαθητή

Υλικοτεχνική υποδομή

Το συνταγμένο σενάριο προέβλεπε την εφαρμογή του σε αίθουσα υπολογιστών με λειτουργικούς σταθμούς εργασίας, εξοπλισμένους με μικρόφωνο και εγκατεστημένο το πρόγραμμα δημιουργίας ψηφιακής αφήγησης Photo Story. Στη θέση του Photo Story χρησιμοποιήθηκε τελικά το Windows Movie Maker και το PowerPoint, τα οποία ήταν ήδη εγκατεστημένα στους υπολογιστές του σχολείου. Η κεντρική προβολή των βίντεο των ομάδων έγινε στην αίθουσα πληροφορικής του σχολείου.

Μαθητές

Οι μαθητές είχαν διδαχτεί τα σχετικά με την αφήγηση στο μάθημα της Νεοελληνικής Γλώσσας στην Α΄ Γυμνασίου. Σχετικά σύντομα ανακάλεσαν τις σχετικές γνώσεις και, συνεπώς, δεν απαιτήθηκε περαιτέρω χρόνος για αυτόν τον σκοπό.

Οι μαθητές δεν ήταν εξοικειωμένοι ούτε με το περιβάλλον Wiki ούτε με κάποιο πρόγραμμα δημιουργίας ψηφιακής αφήγησης, γεγονός που καθυστέρησε την πορεία εφαρμογής του σεναρίου, αλλά και επηρέασε την ποιότητα των τελικών εργασιών. Καθώς δεν κατέστη δυνατή η προηγούμενη γνωριμία των παιδιών με αυτά τα περιβάλλοντα, χρειάστηκε αρκετός χρόνος κατά την εφαρμογή του σεναρίου για την επίλυση αποριών και την καθοδήγηση στη χρήση των σχετικών εργαλείων. Για αυτόν τον λόγο άλλωστε αξιοποιήθηκε όχι μόνο το Windows Movie Maker, αλλά και το PowerPoint για τη δημιουργία των βίντεο, καθώς κάποιοι μαθητές δήλωσαν ότι τους ήταν πιο οικείο.

Ο εκπαιδευτικός είχε προηγούμενη εξοικείωση με την ομαδοσυνεργατική διδασκαλία, σε αντίθεση με τους μαθητές του τμήματος, οι οποίοι δεν είχαν πολλές ποαρόμοιες εμπειρίες και δυσκολεύτηκαν να λειτουργήσουν ομαδικά και να συνεργαστούν για την παραγωγή αποτελέσματος.

Εφαρμογή στην τάξη

Το συγκεκριμένο σενάριο εφαρμόστηκε στην τάξη.

Το σενάριο στηρίζεται

Ανδρέας Γαλανός, Οι μεταμορφώσεις της αφήγησης, Νεοελληνική Λογοτεχνία Β΄ Γυμνασίου, 2013.

Το σενάριο αντλεί

—

B. ΣΥΝΤΟΜΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ/ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Στην πρώτη φάση του σεναρίου επιχειρήθηκε η ανάκληση γνώσεων από την Α΄ Γυμνασίου, γνώσεων σχετικών με την αφήγηση, μέσα από την απόπειρα των μαθητών να βάλουν σε σωστή σειρά μια λογοτεχνική αφήγηση. Κατόπιν, οι μαθητές διάβασαν το κείμενο της Ζωρζ Σαρή «[Και πάλι στο σχολείο...](#)» και χωρισμένοι σε ομάδες αφηγήθηκαν γραπτά τις καλοκαιρινές διακοπές των ηρωίδων του αποσπάσματος. Στη συνέχεια, κλήθηκαν να μετατρέψουν τις γραπτές τους αφηγήσεις σε ψηφιακές και να προβούν στις απαραίτητες αλλαγές και τροποποιήσεις. Η διαδικασία αυτή και οι δυσκολίες που προέκυψαν αποτέλεσαν αφορμή για προβληματισμό γύρω από τις δυνατότητες και τους περιορισμούς της ψηφιακής αφήγησης, καθώς και γύρω από τις διαφορές γραπτής-ψηφιακής αφήγησης.

Γ. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Σύλληψη και θεωρητικό πλαίσιο

Η αφήγηση παίζει καθοριστικό ρόλο στον τρόπο με τον οποίο ο άνθρωπος δομεί νοητικά την εμπειρία του και διαμορφώνει την ταυτότητά του. Ανιχνεύεται ήδη από τις απαρχές του ανθρώπινου πολιτισμού και είναι διαρκώς παρούσα στις περισσότερες ανθρώπινες δραστηριότητες. Καθημερινά όλοι μας είμαστε δημιουργοί και αποδέκτες κάθε λογής αφηγήσεων, από τις ειδήσεις των Μ.Μ.Ε. μέχρι τον

«ασύλληπτο όγκο των μικρών και μεγάλων "ιστοριών" που καθημερινά ανταλλάσσονται μεταξύ γνωστών και φίλων» (Πολίτης 2000: [2.1.3.Αφήγηση](#)).

Στον σχολικό χώρο τώρα, οι μαθητές εκτίθενται συνεχώς σε έναν καταγισμό αφηγήσεων στην πλειονότητα των γνωστικών αντικειμένων. Άλλωστε, καλούνται συνεχώς να παράγουν και οι ίδιοι αφηγηματικά κείμενα, προφορικά ή γραπτά. Παραδοσιακά ο σχετικός θεωρητικός εξοπλισμός των μαθητών αποτελούσε αντικείμενο του μαθήματος της Νεοελληνικής Γλώσσας, ενώ στο μάθημα της Νεοελληνικής Λογοτεχνίας αντιστοιχούσε η γραμματική της λογοτεχνικής αφήγησης. Στην πράξη οι μαθητές σπάνια συνδύαζαν τα όσα διδάχτηκαν στα δύο αντικείμενα, ενώ δεν υπήρχε σχεδόν ποτέ μέριμνα να συνδεθούν όλες αυτές οι γνώσεις και με άλλα μαθήματα στα οποία η παρουσία της αφηγηματικότητας είναι καταλυτική, όπως για παράδειγμα η Ιστορία. Στις μέρες μας όμως ζητούμενο είναι «η γλώσσα να διδαχθεί πράγματι δια μέσου όλων των διδακτικών αντικειμένων», όπως επισημαίνει ο Κουτσογιάννης (Κουτσογιάννης-Παυλίδου 2012: 25). Καλό είναι λοιπόν η αφήγηση ως έννοια που συνδέεται με διαφορετικά γνωστικά πεδία να διδάσκεται, όσο περισσότερο γίνεται, μέσα από αυτά και όχι ως αυτόνομο αντικείμενο.

Ένας άλλος παράγοντας που πρέπει να ληφθεί υπόψη είναι ότι στο σχολείο το βάρος δίνεται στη γραπτή γλωσσική αφήγηση, ενώ παραβλέπονται άλλες μορφές της, όπως η προφορική ή η αφήγηση με εικόνες. Είναι όμως επιβεβλημένο οι δεξιότητες που αφορούν στην κατανόηση και στην παραγωγή του αφηγηματικού λόγου να περιλαμβάνουν όσο το δυνατόν περισσότερα σημειωτικά συστήματα, ειδικά στις μέρες μας. Συνεπώς, οφείλει το σχολείο να εφοδιάσει τους μαθητές με τα κατάλληλα εργαλεία για την αποκωδικοποίηση και την παραγωγή πολυτροπικών και πολυμεσικών αφηγήσεων.

Δ. ΣΚΕΠΤΙΚΟ-ΣΤΟΧΟΙ ΚΑΙ ΣΥΝΔΥΑΣΜΟΣ ΤΟΥΣ

Γνώσεις για τον κόσμο, αξίες, πεποιθήσεις, πρότυπα, στάσεις ζωής

Με την εφαρμογή του σεναρίου επιδιώχθηκε οι μαθητές:

- να συνειδητοποιήσουν ότι η αφηγηματικότητα κρύβεται σε διάφορες εκφάνσεις της ανθρώπινης δραστηριότητας.

Γνώσεις για τη λογοτεχνία

Επιδιώχθηκε οι μαθητές:

- να θυμηθούν τα βασικά συστατικά της λογοτεχνικής αφήγησης (τη διαδοχή γεγονότων, τον άξονα του χρόνου, τη χρήση του ρήματος).

Γραμματισμοί

Με την εφαρμογή του σεναρίου επιδιώχθηκε οι μαθητές:

- να αναγνωρίζουν την αφηγηματικότητα σε ένα κείμενο,
- να δημιουργούν ψηφιακές αφηγήσεις,
- να παρακολουθούν ψηφιακές αφηγήσεις, γνωρίζοντας τις δυνατότητες και τους περιορισμούς τους.

Διδακτικές πρακτικές

Η εφαρμογή βασίστηκε στην ομαδική συνεργασία των μαθητών για τη δημιουργία αφηγήσεων. Η ομαδοσυνεργατική μέθοδος επιλέχθηκε για έναν πρακτικό και έναν ουσιαστικό λόγο. Ο πρακτικός λόγος σχετίζεται με τον περιορισμένο αριθμό υπολογιστών που διαθέτει το σχολείο και ο ουσιαστικός με τα οφέλη που απορρέουν από την ομαδική εργασία. Στόχος ήταν οι μαθητές να αναπτύξουν τη δεξιότητα της συνεργασίας και της συλλογικής παραγωγής λόγου.

Η επιλογή να δημιουργήσουν οι μαθητές τις δικές τους ψηφιακές αφηγήσεις έγινε με την πεποίθηση ότι ο καλύτερος τρόπος για να εμπεδώσεις τα χαρακτηριστικά ενός κειμενικού τύπου ή ενός ψηφιακού εργαλείου είναι να το γνωρίσεις από μέσα. Όπως σημειώνει η Αποστολίδου, «η κατασκευή ψηφιακών ιστοριών αποτελεί μια δραστηριότητα που μπορεί να καλλιεργήσει ταυτόχρονα τον ψηφιακό, τον τεχνολογικό, τον οπτικό και τον πληροφοριακό γραμματισμό» ([Αποστολίδου 2012](#)). Άλλωστε, σκοπός ήταν να δημιουργηθούν όχι μόνο εγγράμματοι αναγνώστες των νέων μορφών αφήγησης, αλλά και εγγράμματοι δημιουργοί.

Ε. ΛΕΠΤΟΜΕΡΗΣ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΗΣ ΠΡΟΤΑΣΗΣ

Αφετηρία

Το συγκεκριμένο σενάριο ξεκίνησε από την ανάγκη επανάληψης και συστηματοποίησης των όσων είχαν διδαχτεί οι μαθητές στην Α΄ Γυμνασίου για την αφήγηση και σύνδεσης όλων αυτών με την ενασχόληση τους με αφηγηματικά κείμενα στο πλαίσιο της μαθήματος της Λογοτεχνίας στη Β΄ Γυμνασίου. Για αυτόν τον λόγο και εφαρμόστηκε, όταν η τάξη ήταν έτοιμη να προχωρήσει στη μελέτη πεζογραφικών αφηγηματικών κειμένων. Αυτό είχε ως συνέπεια να μην εφαρμοστεί κατά τις πρώτες διδακτικές ώρες του σχολικού έτους, όπως προβλεπόταν στο αρχικό σενάριο, επειδή στο ξεκίνημα της χρονιάς οι μαθητές μελέτησαν μια σειρά ποιημάτων, αλλά να μετατοπιστεί κάποιες εβδομάδες αργότερα.

Στο συγκεκριμένο εισαγωγικό σενάριο έγινε προσπάθεια να συνδυαστούν τα ζητήματα της γραπτής αφήγησης με τις ιδιαιτερότητες και τις διαφορές της ψηφιακής αφήγησης. Ο απώτερος στόχος ήταν οι μαθητές να επιχειρούν την ψηφιακή αναδιήγηση λογοτεχνικών αποσπασμάτων στην πορεία της χρονιάς, έχοντας ήδη εφοδιαστεί με τα απαραίτητα εφόδια τόσο για τη δημιουργία όσο και για την πρόσληψή της.

Σύνδεση με τα ισχύοντα στο σχολείο

Η συγκεκριμένη εκπαιδευτική πρόταση αξιοποιήθηκε στο μάθημα της Λογοτεχνίας, καθώς εστιάζει στον ορισμό και τα χαρακτηριστικά του κειμενικού τύπου της αφήγησης και στα διαφορετικά σημειωτικά μέσα που μπορεί να χρησιμοποιηθούν για να αφηγηθεί κανείς μια ιστορία. Η ελπίδα ήταν τα οφέλη από αυτήν την ενασχόληση να φανούν στα αφηγηματικά κείμενα που θα παρήγαγαν οι μαθητές εφεξής και σε άλλα μαθήματα, όπως για παράδειγμα στο μάθημα της Νεοελληνικής Γλώσσας.

Το κείμενο που χρησιμοποιήθηκε ως αφορμή για τη δημιουργία αφηγήσεων περιλαμβάνεται στο σχολικό εγχειρίδιο της Β΄ Γυμνασίου. Το συγκεκριμένο κείμενο, καθώς έχει να κάνει με την επιστροφή στα θρανία μετά από τις καλοκαιρινές διακοπές, θα ήταν πιο ταιριαστό, αν το σενάριο εφαρμοζόταν, όπως αρχικά

προβλεπόταν, στην αρχή της σχολικής χρονιάς. Κάτι τέτοιο τελικά δεν κατέστη δυνατό, καθώς για ποικίλους λόγους προτιμήθηκε να ασχοληθούν οι μαθητές αρχικά με μια σειρά από ποιήματα και στη συνέχεια, να προχωρήσουν στη μελέτη των πεζών κειμένων. Παρόλα αυτά χρησιμοποιήθηκε το ίδιο κείμενο, καθώς προσφέρεται από πολλές πλευρές για προβληματισμό σε σχέση με ζητήματα αφήγησης.

Αξιοποίηση των ΤΠΕ

- ❖ Αξιοποιήθηκαν οι δυνατότητες που παρέχει το Wiki για τη συνεργατική παραγωγή λόγου, καθώς οι ομάδες κλήθηκαν να συντάξουν αρχικά μια γραπτή αφήγηση.
- ❖ Χρησιμοποιήθηκαν το Windows Movie Maker και το PowerPoint, προκειμένου να μετατρέψουν οι μαθητές τα κείμενα που συνέταζαν σε ψηφιακές αφηγήσεις με εικόνα και ήχο. Η στόχευση ήταν διπλή:
  - να εξασκηθούν οι μαθητές στην ψηφιακή αφήγηση μιας ιστορίας (digital storytelling),
  - να γίνουν κριτικοί αναγνώστες ανάλογων ψηφιακών ιστοριών.

Κείμενα

Λογοτεχνικά κείμενα σχολικών εγχειριδίων

ΚΝΛ Β' Γυμνασίου

Ζωρζ Σαρή, «Και πάλι στο σχολείο...»

Νεότερη Ευρωπαϊκή Λογοτεχνία Β' Λυκείου:

Σλάβομιρ Μρόζεκ, «Ο κύκνος».

Διδακτική πορεία/στάδια/φάσεις

1^η ώρα

Η πρώτη διδακτική ώρα του σεναρίου πραγματοποιήθηκε στην αίθουσα διδασκαλίας του τμήματος με την τάξη σε ολομέλεια, καθώς το εργαστήριο πληροφορικής δεν ήταν διαθέσιμο. Αρχικά, προβλεπόταν να αναζητήσουν οι μαθητές στα [σώματα κειμένων](#) του ΚΕΓ τη λέξη «αφηγούμαι» και να παρατηρήσουν τα ουσιαστικά που

εμφανίζονται ως αντικείμενο του ρήματος. Καθώς δεν υπήρχε πρόσβαση σε υπολογιστές, διανεμήθηκε στους μαθητές φωτοτυπία με ενδεικτικά αποτελέσματα μιας τέτοιας αναζήτησης:

αφηγείται (90) [αφηγούμαι - :P3s:D3s:T3s]

M0162 P016 L021 ... (REBEL)| (ANT1, 01.40)| Το φιλμ **αφηγείται** την ιστορία ενός παθιασμένου έρωτα...

M0187 P008 L010 ...ταφέρει στο Λονδίνο του 1900 και **αφηγείται** τις περιπέτειες του Μακί, ενός π...

αφηγηθείτε (29) [αφηγιέμαι - :F2p:S2p:Z2p, αφηγούμαι - :F2p:S2p:Z2p]

P0874 P003 L004 ...ου, αφηγηθείτε τη στην τάξη. 2. **Αφηγηθείτε** στους συμμαθητές σας ένα περιστατικό...

P0984 P002 L002 ... Διαβάζω και γράφω| 1. **Αφηγηθείτε** το σενάριο μιας κινηματογραφικής ταινίας...

αφηγηθούν (5) [αφηγιέμαι - :F3p:S3p, αφηγούμαι - :F3p:S3p]

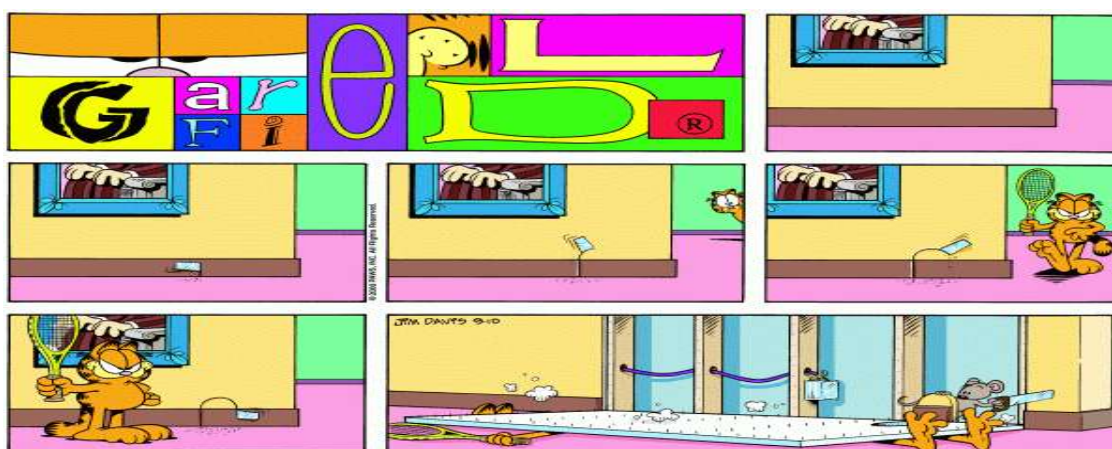
P6842 P006 L014 ...ην εποχή τους, και ύστερα να σας **αφηγηθούν** ένα συγκεκριμένο περιστατικό (π....

Τέθηκε στους μαθητές το ερώτημα αν θα μπορούσαν ουσιαστικά όπως: λουλούδι, κτήριο, ρούχο να τοποθετηθούν στη θέση του αντικειμένου του ρήματος αφηγούμαι αντί για τα ουσιαστικά σενάριο, ιστορία, περιπέτειες, περιστατικό. Σύσσωμη η τάξη απάντησε αρνητικά και με μεγάλη ευκολία ανακάλεσαν τη διάκριση αφήγησης- περιγραφής που είχαν διδαχθεί την προηγούμενη χρονιά και τον ορισμό της αφήγησης ως παρουσίασης ενός γεγονότος ή μιας σειράς γεγονότων. Καθώς ήταν σαφές ότι δεν χρειαζόταν περισσότερη επιμονή στο συγκεκριμένο θέμα, διανεμήθηκε στους μαθητές το [φύλλο εργασίας 1](#) με τα ανακατεμένα αποσπάσματα από το διήγημα του Σλάβομιρ Μρόζεκ «[Ο κύκνος](#)» και τους ζητήθηκε να τα βάλουν σε σειρά. Προκειμένου να το πετύχουν, παροτρύνθηκαν να υπογραμμίσουν τις λέξεις που δείχνουν τα βασικά γεγονότα της ιστορίας, καθώς και τις λέξεις που υποδεικνύουν τη σειρά με την οποία συνέβησαν αυτά μέσα στο κείμενο. Η δραστηριότητα ολοκληρώθηκε με αρκετή ευκολία και το σύνολο της τάξης τοποθέτησε σε σωστή σειρά τα αποσπάσματα που δόθηκαν. Η συζήτηση που

ακολούθησε είχε να κάνει κυρίως με την κομβική σημασία των ρημάτων σε μια αφήγηση καθώς και με την παρουσία χρονικών προσδιορισμών που ορίζουν τη διαδοχή των γεγονότων σε μια ιστορία.

Σε αυτό το σημείο παρουσιάστηκε στους μαθητές το παρακάτω παράδειγμα από κόμικς χωρίς λόγια και τους ζητήθηκε να αφηγηθούν προφορικά ό,τι απεικονίζεται.

Κατά αυτόν τον τρόπο τέθηκε το ζήτημα του κατά πόσο μια αφήγηση μπορεί να μην περιορίζεται μόνο στο γραπτό κείμενο αλλά μπορεί να πάρει και άλλες μορφές. Εκτός από τις προφορικές αφηγήσεις και τα κόμικς, αναφέρθηκαν επίσης οι κινηματογραφικές ταινίες, βωβές και ομιλούσες, ως εναλλακτικές μορφές αφήγησης. Στη συνέχεια, επιχειρήθηκε σύγκριση ανάμεσα στη γραπτή αφήγηση που έβαλαν σε σειρά και στο κόμικ που τους δόθηκε. Οι μαθητές παρατήρησαν ότι στο κόμικ δεν υπάρχουν χρονικοί προσδιορισμοί, γιατί τη διαδοχή των γεγονότων τη δίνει η σειρά των καρτέ, όπως σε μια ταινία τη δίνει το μοντάζ. Επίσης, επεσήμαναν ότι στο διήγημα μπορούμε σχετικά εύκολα να διακρίνουμε τις προτάσεις που αφηγούνται ένα γεγονός από τις προτάσεις που περιγράφουν κάτι. Αντίθετα, στο κόμικ, όπως και σε μια ταινία, περιγραφή και αφήγηση είναι σχεδόν αλληλένδετες και αυτό έχει να κάνει με το γεγονός ότι δε χρησιμοποιούνται λέξεις αλλά εικόνες.

Στο τέλος της ώρας, ο εκπαιδευτικός ανέθεσε στα παιδιά να διαβάσουν για την επόμενη φορά το κείμενο της Ζωρζ Σαρή «[Και πάλι στο σχολείο...](#)» είτε από τη σελίδα του Ψηφιακού Σχολείου είτε από το σχολικό εγχειρίδιο.

2^η-3^η ώρα

Το συνεχόμενο αυτό δίωρο έλαβε χώρα στο εργαστήριο πληροφορικής του σχολείου. Αρχικά, η τάξη δούλεψε στην ολομέλεια επεξεργαζόμενη το κείμενο της Σαρή και στη συνέχεια χωρισμένη σε τρεις ομάδες. Οι περισσότεροι μαθητές δεν είχαν διαβάσει το κείμενο, όπως τους είχε ζητηθεί, οπότε διαβάστηκε στην τάξη από τον εκπαιδευτικό και στη συνέχεια δόθηκε στους μαθητές το [φύλλο εργασίας 2](#). Η τάξη κλήθηκε να εντοπίσει τις πολλαπλές αφηγήσεις που υπάρχουν μέσα στο κείμενο, να παρατηρήσει την έκτασή τους και να προσδιορίσει αν είναι σε πλάγιο ή σε ευθύ λόγο, καθώς και το ποιος χρόνος χρησιμοποιείται πιο συχνά. Με αυτές τις δραστηριότητες συνεχίστηκε η παρατήρηση χαρακτηριστικών της γραπτής αφήγησης που είχε ξεκινήσει την προηγούμενη φορά. Δυστυχώς, η έλλειψη χρόνου δεν επέτρεψε μια πιο εκτενή επεξεργασία του κειμένου.

Στη συνέχεια, οι μαθητές χωρίστηκαν σε ομάδες, οι οποίες ανέλαβαν να επιλέξουν μια από τις συνοπτικές αφηγήσεις των κοριτσιών που εντόπισαν στο κείμενο της Σαρή και να γράψουν την αντίστοιχη έκθεση που τους αναθέτει η δασκάλα. Για τη σύνθεση της αφηγηματικής έκθεσης χρησιμοποίησαν το Wiki, που είχε δημιουργηθεί για τον σκοπό αυτό. Κάθε ομάδα δημιούργησε μια καινούρια σελίδα με το όνομα της ηρωίδας της οποίας την ιστορία θα αφηγούνταν. Οι αφηγήσεις έπρεπε να είναι πρωτοπρόσωπες και μπορούσαν να εμπλουτιστούν με περιγραφές, αν έκριναν οι μαθητές ότι ήταν απαραίτητο. Τους ζητήθηκε να αξιοποιήσουν όσα είχαν ήδη συζητηθεί για τα χαρακτηριστικά μιας αφήγησης (κυριαρχία ρημάτων, χρονικοί προσδιορισμοί, συνήθεις ρηματικοί χρόνοι).

Οι ομάδες δεν ολοκλήρωσαν τη δραστηριότητα στον χρόνο που απέμεινε από το δίωρο, οπότε και ανέλαβαν να την τελειώσουν στο σπίτι. Σε γενικές γραμμές οι

αφηγήσεις που προέκυψαν αξιοποίησαν τις διαπιστώσεις που είχαν προηγηθεί. Για παράδειγμα, στην αφήγηση των καλοκαιρινών διακοπών της Άλμπα συναντάμε μια σειρά από εκφράσεις που ορίζουν τη χρονική διαδοχή των γεγονότων (κάθε πρωί–τα απογεύματα–κάποια βράδια–την τελευταία μέρα του καλοκαιριού–τελικά, πριν φύγω–μετά όλο το βράδυ) και μια πληθώρα ρημάτων σε χρόνο παρατατικό και αόριστο¹.

Αξίζει να σημειωθεί επίσης ο συλλογικός χαρακτήρας της συγγραφικής αυτής δραστηριότητας. Οι ομάδες ακολούθησαν διαφορετικούς τρόπους συνεργασίας. Σε άλλη ομάδα κάθε μέλος έγραψε ένα διαφορετικό κομμάτι, ενώ σε άλλη ομάδα κάποιοι κατέθεταν τις ιδέες, ένας έγραφε στον υπολογιστή και κάποιος ανέλαβε να διορθώσει και να επιμεληθεί το κείμενο. Σε κάθε περίπτωση πάντως, ήταν μια ενδιαφέρουσα άσκηση στη συνεργατική παραγωγή λόγου.

4^η-5^η ώρα

Οι ομάδες είχαν ολοκληρώσει τα κείμενά τους, οπότε τους δόθηκε το [φύλλο εργασίας 3](#), με το οποίο τους ζητούνταν να μετατρέψουν τις γραπτές τους αφηγήσεις σε ψηφιακές, χρησιμοποιώντας το Windows Movie Maker.

Τα παιδιά καλούνταν, δηλαδή, να επιλέξουν ποια σημεία της αφήγησής τους θα ντύσουν με φωτογραφίες και να αναζητήσουν τις κατάλληλες φωτογραφίες στο διαδίκτυο. Στη συνέχεια, έπρεπε να εισαγάγουν τις φωτογραφίες στο Movie Maker, να τις τοποθετήσουν στη σωστή σειρά, να πλαισιώσουν όσες φωτογραφίες θεωρούσαν απαραίτητο με το κατάλληλο κείμενο, επιλέγοντας το χρώμα, το μέγεθος και το είδος της γραμματοσειράς. Επισημάνθηκε ότι καλό θα ήταν οι επιλογές να είναι σύμφωνες με τον χαρακτήρα της κοπέλας, όπως τον είχανε φανταστεί. Ακολούθως, θα έπρεπε να επενδύσουν ηχητικά την αφήγησή τους: ένα μέλος της ομάδας χρειαζόταν να δανείσει τη φωνή του και πιθανώς μπορούσε να αξιοποιηθεί και μια κατάλληλη μουσική υπόκρουση.

¹ Βλ. στον Φάκελο Τεκμηρίων το αρχείο ekthesi_alba.

Στο σημείο αυτό το σενάριο συνάντησε αρκετά προβλήματα στην εφαρμογή του. Σχεδόν κανένας μαθητής του τμήματος δεν γνώριζε να χρησιμοποιεί το συγκεκριμένο πρόγραμμα, οπότε δαπανήθηκε αρκετός χρόνος για εξηγήσεις. Ακόμα όμως και μετά από τις αναλυτικές οδηγίες, οι ομάδες δυσκολεύτηκαν πολύ στη δημιουργία των ψηφιακών αφηγήσεων. Κατά ένα μεγάλο μέρος επρόκειτο για δυσκολίες τεχνικής φύσης, οι οποίες σε γενικές γραμμές ξεπεράστηκαν με την καθοδήγηση του διδάσκοντα. Στην περίπτωση μιας ομάδας, εγκαταλείφθηκε η χρήση του Windows Movie Maker, που φάνηκε να δυσκολεύει εξαιρετικά τους μαθητές, και επιλέχθηκε να αξιοποιηθεί το PowerPoint με το οποίο δήλωσαν ότι ήταν κάπως πιο εξοικειωμένοι και με το οποίο μπορούν επίσης να παραχθούν ψηφιακές αφηγήσεις. Ακόμη, ιδιαίτερη δυσχέρεια αντιμετώπισαν οι ομάδες στην προσπάθειά τους να αποφασίσουν ποιες φωτογραφίες έπρεπε να διαλέξουν για να παρουσιάσουν τα βασικά γεγονότα της αφήγησής τους. Εδώ, ο διδάσκων επιχείρησε να αξιοποιήσει τη δυσκολία αυτή διδακτικά, ζητώντας από τα παιδιά να προσπαθήσουν να εξηγήσουν τι είναι αυτό που τους δυσκολεύει. Τελικά, εξήχθη το συμπέρασμα ότι είναι δύσκολο να αντικαταστήσεις ένα ρήμα με μια φωτογραφία, γιατί οι φωτογραφίες κατά κανόνα περιγράφουν και δύσκολα μπορούν να αποδώσουν δράση. Οπότε, η εικόνα που έπρεπε να διαλέξουν, δεν θα αποτύπωνε από μόνη της τη δράση, αλλά σε συνδυασμό με τις υπόλοιπες εικόνες ή με τον λόγο –γραπτό ή προφορικό– που θα την πλαισιώνει.

Δυστυχώς, για την επίλυση των δυσχερειών αυτών και για τη συζήτηση για τις φωτογραφίες δαπανήθηκε μεγάλο μέρος του διδακτικού δώρου, με αποτέλεσμα οι ομάδες να αναγκαστούν να ολοκληρώσουν τις εργασίες τους βεβιασμένα και χωρίς να περιλάβουν όλα τα απαραίτητα στοιχεία. Καμία ομάδα δεν περιέλαβε εικόνα, γραπτό κείμενο και ήχο μαζί στο βίντεό της. Μόνο μία από τις τρεις ομάδες ηχογράφησε τμήματα της αφήγησης ώστε να συνοδεύσει τις εικόνες², ενώ μια άλλη ομάδα χρησιμοποίησε απλώς μουσική υπόκρουση χωρίς λόγια. Καμία από τις δύο

² Βλ. στον Φάκελο Τεκμηρίων το αρχείο video_rene.

αυτές ομάδες δε συνόδευσε τις φωτογραφίες με γραπτό κείμενο. Η τρίτη ομάδα, που αξιοποίησε το PowerPoint, δεν χρησιμοποίησε καθόλου ηχητική επένδυση, επέλεξε όμως να συνδυάσει την εικόνα με φράσεις από τη γραπτή αφήγηση. Ήταν όμως τόσο λίγες οι φωτογραφίες που χρησιμοποιηθήκαν και τόσο αποσπασματικά τα τμήματα της αφήγησης που ενσωματώθηκαν, που, όπως παρατηρήθηκε από τους μαθητές, δεν μπορούσες να παρακολουθήσεις την αφήγηση, αν δεν γνώριζες το γραπτό τους κείμενο³.

6^η ώρα

Η τελευταία διδακτική ώρα αφιερώθηκε στην παρακολούθηση των ψηφιακών αφηγήσεων των ομάδων και στην προσπάθεια να εξαχθούν συμπεράσματα για τις διαφορές γραπτής και ψηφιακής αφήγησης.

Αρχικά, σχολιάστηκε η δυσκολία να παρακολουθήσει κανείς την αφήγηση στην περίπτωση που δεν συνυπήρχε ο αφηγηματικός λόγος, είτε στην γραπτή είτε στην προφορική του μορφή, όπως για παράδειγμα στην ψηφιακή αφήγηση που χρησιμοποίησε μόνο ένα τραγούδι ως ηχητική επένδυση και καθόλου κείμενο. Σε αυτή την περίπτωση –και παρόλο που η επιλογή του τραγουδιού («Μη μου μιλάς για καλοκαίρια») θεωρήθηκε από όλους επιτυχημένη– το βίντεο θύμιζε περισσότερο περιγραφή διαφόρων τόπων και αντικειμένων παρά αφήγηση γεγονότων. Για άλλη μια φορά διαπιστώθηκε, λοιπόν, η δυσκολία της στατικής εικόνας να αποδώσει τη δράση. Σε αυτό το σημείο, εφόσον υπήρχε χρόνος, θα ήταν χρήσιμη μια σύγκριση με τις ταινίες του βωβού κινηματογράφου. Εκεί είναι πιο εύκολο να αποτυπωθεί η δράση, καθώς έχουμε να κάνουμε με κινούμενες εικόνες. Άλλωστε, και οι βωβές ταινίες καταφεύγουν στον γραπτό λόγο, όποτε δυσκολεύονται να αποδώσουν μόνο με εικόνες ένα συμβάν.

³ Βλ. στον Φάκελο Τεκμηρίων τα αρχεία ekthesi_zorz και video_zorz.

Σχολιάστηκε επίσης η περίπτωση της ομάδας που περιέλαβε ηχογραφημένη την αφήγησή της στην ψηφιακή της απόπειρα⁴. Εδώ, τα γεγονότα ήταν πολύ πιο σαφή για να μπορέσεις να τα παρακολουθήσεις. Μια διαφορά, όμως, ήταν ότι στην ψηφιακή αφήγηση, οι χώροι και τα αντικείμενα φαίνονταν να παίζουν μεγαλύτερο ρόλο από όσο στην γραπτή, ακριβώς επειδή οι εικόνες ήταν πιο εύκολο να αποτυπώσουν την περιγραφή παρά τη δράση. Ένα άλλο ζήτημα που ανέκυψε ήταν η επιλογή του προσώπου που διάβασε την αφήγηση. Χρησιμοποιήθηκε η φωνή ενός αγοριού, παρόλο που είχαμε να κάνουμε με την πρωτοπρόσωπη αφήγηση ενός κοριτσιού. Η διάσταση αυτή προκάλεσε το γέλιο των περισσότερων. Επισημάνθηκε, ακόμη, ότι ο μαθητής που ανέλαβε να ηχογραφήσει το κείμενο δεν ενσάρκωσε καλά τον ρόλο του. Ήταν μια ιδανική ευκαιρία να συνειδητοποιήσουν οι μαθητές ότι στην ψηφιακή αφήγηση δεν παίζουν ρόλο μόνο οι εικόνες και τα λόγια, αλλά και μια σειρά από άλλα στοιχεία, όπως για παράδειγμα τα παραγλωσσικά στοιχεία (επιτονισμός, ένταση και χροιά φωνής, παύσεις).

Το σενάριο ολοκληρώθηκε με την προσπάθεια να κωδικοποιήσουμε κάποια συμπεράσματα σχετικά με την ψηφιακή αφήγηση και τις διαφορές της από την γραπτή. Στον περιορισμένο χρόνο που απέμεινε, διαπιστώθηκε ότι στην ψηφιακή αφήγηση, εκτός από τον γλωσσικό κώδικα (γραπτό και προφορικό), αξιοποιούνται η μουσική, η εικόνα, τα παραγλωσσικά στοιχεία κ.ά. Επομένως, όλες οι σχετικές επιλογές πρέπει να συμβάλλουν στο τελικό αποτέλεσμα. Η ψηφιακή αφήγηση δυσκολεύεται να αποτυπώσει τη δράση με τις εικόνες χωρίς τη συνεπικουρία του λόγου. Ακόμη, ενώ η γραπτή αφήγηση μπορεί να αποφύγει την περιγραφή, στην ψηφιακή αφήγηση η περιγραφή είναι σχεδόν υποχρεωτική εξαιτίας της χρήσης των φωτογραφιών, οι οποίες σχεδόν εξ ορισμού περιγράφουν πρόσωπα, τόπους και αντικείμενα. Οι μαθητές επεσήμαναν ότι η πολυμεσικότητα της ψηφιακής αφήγησης την καθιστά πιο ενδιαφέρουσα και πιο ταιριαστή με τη σημερινή εποχή. Παρόλα

⁴ Βλ. στον Φάκελο Τεκμηρίων το αρχείο video_rene.

αυτά, παρατήρησαν ότι δε θα τη χρησιμοποιούσαν εύκολα σε ένα επίσημο επικοινωνιακό πλαίσιο.

ΣΤ. ΦΥΛΛΟ/Α ΕΡΓΑΣΙΑΣ

ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ 1

Παρακάτω σας δίνονται ανακατεμένα κομμάτια μιας ιστορίας. Αριθμήστε κατάλληλα τα πλαίσια, ώστε να μπει η ιστορία στη σωστή σειρά.

Θα σας βοηθήσουν τα παρακάτω ερωτήματα:

- Ποια στοιχεία περιμένουμε να βρούμε στην αρχή μιας αφήγησης;
- Υπογραμμίστε τις λέξεις που μας δείχνουν τα βασικά γεγονότα σε κάθε πλαίσιο. Τι μέρους του λόγου είναι αυτές οι λέξεις κυρίως;
- Ποιες λέξεις θα μας δείξουν με ποια σειρά έγιναν τα γεγονότα σε μια ιστορία; Υπογραμμίστε τέτοιες λέξεις και φράσεις σε κάθε πλαίσιο
- Πώς περιμένουμε να τελειώνει μια αφήγηση;

«Ο Κύκνος»

α. Άλλη μια νύχτα γεμάτη παγωνιά, κι ο γέρος να βασανίζεται απ' τη θλίψη. Τούτη τη φορά το 'χε πάρει απόφαση να μην πάει στο εστιατόριο γιατί, την προηγούμενη νύχτα, αφότου γύρισαν, ο κύκνος χόρευε και τραγουδούσε πολύ παράξενα.

Κάθισε λοιπόν στην άκρη της λίμνης, στο άδειο παγωμένο πάρκο, και κοίταζε τον ουρανό. Ξαφνικά, ένιωσε να του τραβάνε το παντελόνι. Ήταν ο κύκνος που κάτι του ζητούσε. Πήγανε λοιπόν.

β. Ένα μήνα αργότερα, τόσο ο φύλακας όσο και ο κύκνος απολύθηκαν από τη δουλειά τους. Ο κύκνος: τον είδανε να κολυμπάει περιέργα στο νερό, ακόμα και τη μέρα. Μια μητέρα που είχε φέρει τα παιδάκια της στο πάρκο για να δουν τον κύκνο, παραπονέθηκε στις αρχές, από καθαρό ενδιαφέρον, βέβαια, για τη νεολαία.

Ακόμη και στην κατώτερη θέση, ο κάτοχός της πρέπει να έχει κάποιες ηθικές αρχές.

γ. Όταν ανέλαβε αυτή τη δουλειά, είχε αρχίσει να κάνει φύχρα τα βράδια. Το πάρκο ήταν έρημο. Ένόσω περιπολούσε στη λίμνη, ο γέρος έριχνε μια ματιά στον κύκνο, αλλά μερικές

φορές αφηνόταν να κοιτάζει τ' αστέρια. Κρύωνε. Θα ήταν όμορφα, σκέφτηκε, να ρίξει μια ματιά στο μικρό εστιατόριο που είναι κοντά στο πάρκο. Άρχισε να βαδίζει προς τα κει αλλά θυμήθηκε τον κύκνο. Μπορεί να του κλέβανε όσο θα έλειπε. Θα 'χανε τη δουλειά του. Έπρεπε να το ξεχάσει λοιπόν.

Αλλά το κρύο συνέχισε να τον περονιάζει, μεγαλώνοντας τη μοναξιά του. Στο τέλος αποφάσισε να πάει στο εστιατόριο και να πάρει μαζί του τον κύκνο. Ακόμα κι αν ερχόταν κανείς στο πάρκο, όσο θα λείπανε, για ν' αναπνεύσει τον καθαρό αέρα στην ομορφιά της φύσης, δε θα πρόσεχε αμέσως την απουσία του κύκνου. Η νύχτα ήταν γεμάτη αστέρια βέβαια, αλλά δεν είχε φεγγάρι. Και, το πιο σπουδαίο, θα γυρίζανε γρήγορα.

Φύγανε λοιπόν.

Στο εστιατόριο τους υποδέχτηκε ένα ανακουφιστικό κύμα ζεστού αέρα γεμάτο με φαρμακευτικές μυρωδιές από το μαγείρεμα των φαγητών. Ο γέρος έβαλε τον κύκνο να καθίσει απέναντι του στο τραπέζι και κάθισε κι αυτός. Έτσι μπορούσε να παρακολουθεί τον κύκνο, ενώ θα έτρωγε το φαγητό του. Για να ζεσταθεί, παράγγειλε κι ένα ποτηράκι βότκα.

Ενώσω έτρωγε μια μερίδα αρνίσιο κρέας, και το χαιρόταν μάλιστα πολύ, παρατήρησε ότι ο κύκνος του κοιτάζε με δυστυχισμένο ύφος. Ο γέρος λυπήθηκε το φτωχούλη κύκνο. Νιώθοντας την επιτιμητική ματιά του τού κόπηκε κάθε όρεξη για φαί. Έπειτα του ήρθε μια ιδέα. Φώναξε το σερβιτόρο και παράγγειλε ένα φωμάκι και λίγη ζεστή μπίρα με ζάχαρη. Βούτηξε το φωμάκι στη μπίρα και το 'δωσε στον κύκνο, που γρήγορα ξαναβρήκε τα κέρφια του. Μετά το φαγητό, ικανοποιημένοι και ξαναανιωμένοι, ξαναγύρισαν στο πόστο τους.

δ. Στο πάρκο ήτανε μια λίμνη. Στη λίμνη ζούσε ένας κύκνος. Το μεγαλύτερο αξιοθέατο του πάρκου. Μια μέρα εξαφανίστηκε ο κύκνος. Τον κλέφανε κάτι αλήτες.

Ο Οργανισμός Δημόσιων Κήπων αγόρασε καινούριο κύκνο. Δημιουργήθηκε ειδική θέση φύλακα για να προστατεύει τον κύκνο, να μην έχει την τύχη του προκατόχου του.

Η θέση αυτή ανατέθηκε σ' ένα γεράκο που ζούσε μονάχος κι έρημος χρόνια ολόκληρα.

ε. Το επόμενο βράδυ έκανε περισσότερο κρύο. Τ' αστέρια φαινονταν ασυνήθιστα λαμπερά και

ο γερο-φύλακας ένωθε το κάθε αστέρι σαν παγωμένο καρφί μπηγμένο στη ζεστή αλλά μοναχική καρδιά του. Ωστόσο, αντιστάθηκε στον πειρασμό να ξαναπάει, γι' άλλη μια φορά στο εστιατόριο.

Στο κέντρο της λίμνης φάνηκε ο κύκνος· τ' άσπρα φτερά του άστραφταν κάτω απ' το φως των αστεριών.

Η σκέψη ενός ζωντανού πλάσματος μέσα στο νερό, μια τέτοια παγωμένη νύχτα, έκανε το γέρο ν' ανατριχιάσει.

Ο φτωχούλης κύκνος άξιζε καλύτερη τύχη. Ο γερο-φύλακας ήταν σίγουρος ότι ο κύκνος θα καλοδεχόταν λίγη ζεστασιά και κάμποσο φαγητό.

Τον πήρε λοιπόν στην αγκαλιά του και τον κουβάλησε μαζί του στο εστιατόριο.

ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ 2

Διαβάστε το κείμενο της Ζωρς Σαρή [«Και πάλι στο σχολείο...»](#)

Στο κείμενο έχουμε την αφήγηση της πρώτης μέρας στο σχολείο, μετά τις καλοκαιρινές διακοπές, μιας ομάδας κοριτσιών που φοιτούν σε Σχολή Θηλέων. Μέσα σε αυτήν την αφήγηση μπορούμε να εντοπίσουμε μια σειρά από μικρότερες αφηγήσεις για το πώς πέρασε κάθε κορίτσι τις καλοκαιρινές του διακοπές.

Εντοπίστε όσο πιο πολλές μπορείτε από αυτές τις αφηγήσεις. Αν το διαβάσετε από το εγχειρίδιο, υπογραμμίστε την καθεμιά με μαρκαδόρο υπογράμμισης διαφορετικού χρώματος. Αν το διαβάσετε από την ιστοσελίδα του ψηφιακού σχολείου, αντιγράψτε τις αφηγήσεις σε ένα έγγραφο Word και χρωματίστε την καθεμιά με διαφορετική γραμματοσειρά.

- ❖ Ποιες από αυτές είναι σε πλάγιο και ποιες σε ευθύ λόγο; Γιατί η συγγραφέας καταφεύγει τόσο συχνά στη χρήση του διαλόγου;
- ❖ Σε ποιο χρόνο είναι τα περισσότερα ρήματα σε αυτές τις αφηγήσεις;
- ❖ Πόσες λέξεις περιλαμβάνει η μικρότερη και πόσες η μεγαλύτερη από αυτές;

«Και, για να κάνουμε καλή αρχή, σας παρακαλώ για την ερχόμενη Πέμπτη να γράψετε μια έκθεση με θέμα: Το καλοκαίρι μου.»

- ✚ Διαλέξτε μια από τις αφηγήσεις των κοριτσιών που εντοπίσατε στο κείμενο της Σαρή και γράψτε την «έκθεση» της μαθήτριάς. Θυμηθείτε τα όσα συζητήσαμε ήδη για τα χαρακτηριστικά μιας αφήγησης.

Για να συνθέσετε την αφήγησή σας χρησιμοποιήστε το Wiki που δημιουργήθηκε για τον σκοπό αυτό. Δημιουργήστε μια καινούρια σελίδα με το όνομα της ηρωίδας της οποίας την ιστορία θα αφηγηθείτε και χωρίστε τις αρμοδιότητες. Κάποιος ας γράψει την αρχή, κάποιος τη συνέχεια και κάποιος το τέλος, ενώ ένας άλλος μπορεί να αναλάβει να «χτενίσει» συνολικά το κείμενο. Καλό θα ήταν να έχετε αποφασίσει από πριν κάποια βασικά στοιχεία για τη ζωή και τον χαρακτήρα της ηρωίδας σας.

Η αφήγηση σας να έχει έκταση περίπου 150-200 λέξεις και να είναι γραμμένη σε α΄ ενικό πρόσωπο. Μπορείτε να την εμπλουτίσετε με περιγραφές, όπου θεωρείτε ότι είναι απαραίτητο.

ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ 3

Τώρα θα μετατρέψουμε τις «εκθέσεις» των κοριτσιών σε ψηφιακές αφηγήσεις με εικόνα και ήχο.

Επιλέξτε ποια σημεία της αφήγησής σας θα θέλατε να ντύσετε με φωτογραφίες και αναζητήστε τις κατάλληλες φωτογραφίες στο διαδίκτυο.

Ανοίξτε το πρόγραμμα Windows Movie Maker που θα βρείτε στην επιφάνεια εργασίας και ακολουθώντας τις οδηγίες δημιουργήστε μια ψηφιακή αφήγηση:

1. Εισάγετε τις φωτογραφίες, τοποθετήστε τις στη σωστή σειρά και επεξεργαστείτε τες.
2. Αποφασίστε ποια κομμάτια της αφήγησής σας θα κρατήσετε και ποια όχι.
3. Εισάγετε το κατάλληλο κείμενο που θέλετε να συνοδεύει κάθε φωτογραφία. Επιλέξτε το χρώμα, το μέγεθος και το είδος της γραμματοσειράς. Όλες οι επιλογές σας σκεφτείτε αν είναι σύμφωνες με τον χαρακτήρα της κοπέλας, όπως τον έχετε φανταστεί.
4. Ηχογραφήστε την αφήγηση σας. Αποφασίστε ποιο ή ποια μέλη της ομάδας θα δανείσουν τη φωνή τους και ποια επιλογή θεωρείτε πιο ταιριαστή.
5. Διαλέξτε μουσική υπόκρουση που να ταιριάζει και ντύστε την αφήγησή σας.

Η ψηφιακή σας ιστορία να έχει διάρκεια περίπου 3'.

Z. ΑΛΛΕΣ ΕΚΔΟΧΕΣ

Μια κάπως πιο εκτεταμένη εκδοχή αυτού του σεναρίου, που θα επέμενε περισσότερο στα χαρακτηριστικά της γραπτής αφήγησης, θα μπορούσε να αξιοποιηθεί στο μάθημα της Νεοελληνικής Γλώσσας της Α΄ Γυμνασίου για τη γνωριμία των παιδιών με τον κειμενικό τύπο της αφήγησης. Σε αυτήν την περίπτωση, θα έπρεπε να αναδειχθούν περισσότερο οι διαφορές της αφήγησης από την περιγραφή. Η εξερεύνηση των μέσων με τα οποία μπορεί κανείς να αφηγηθεί μια ιστορία θα μπορούσε να εμπλουτιστεί με την [ψηφιακή περιήγηση στην οροφή της Καπέλα Σιστίνα](#) (ζωγραφική), την [ψηφιακή περιήγηση στη ζωφόρο του Παρθενώνα](#) (γλυπτική), την παρακολούθηση βωβών ταινιών και την ανάθεση στους μαθητές της αφήγησης μιας ιστορία με παντομίμα! Τέλος, το σενάριο μπορεί να αποτελέσει τμήμα ενός ευρύτερου project με θέμα την αφήγηση σε διάφορα γνωστικά/διδασκτικά αντικείμενα, όπως τα ομηρικά έπη και η Ιστορία.

H. ΚΡΙΤΙΚΗ

Ένα βασικό πρόβλημα στην εφαρμογή ήταν η διάρκεια του σεναρίου. Αντί για τις τέσσερις προβλεπόμενες ώρες, απαιτήθηκαν συνολικά έξι ώρες, χωρίς και πάλι οι δραστηριότητες να ολοκληρωθούν σε επαρκή βαθμό. Αυτό είχε να κάνει κυρίως με τη δυσκολία των μαθητών να χρησιμοποιήσουν το πρόγραμμα δημιουργίας ψηφιακών αφηγήσεων. Ήταν λάθος που δεν υπήρξε εξαρχής μέριμνα για την εκμάθηση του συγκεκριμένου προγράμματος, με τη βοήθεια του συναδέλφου της Πληροφορικής. Η εξαρχής εκμάθηση του προγράμματος θα οδηγούσε σε μείωση της διάρκειας του σεναρίου αλλά και σε γονιμότερα αποτελέσματα.

Θ. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Αποστολίδου, Β. 2012. Η λογοτεχνία στα νέα περιβάλλοντα των ΤΠΕ: Κυβερνολογοτεχνία και e-books, ψηφιακές κοινότητες αναγνωστών, δημιουργική

γραφή και αφήγηση στον ψηφιακό κόσμο. Θεσσαλονίκη: Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας.

http://www.greeklanguage.gr/sites/default/files/digital_school/3.1.2_apostolidou.pdf
[29-8-2013]

Κουτσογιάννης, Δ. & Μ. Παυλίδου. 2012. Μελέτη για τον σχεδιασμό, την ανάπτυξη και την εφαρμογή σεναρίων στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση: για διαθεματικές δραστηριότητες στο πλαίσιο της ζώνης φιλολογικών μαθημάτων και με άλλα γνωστικά αντικείμενα, για ημιτυπικές και άτυπες σχολικές πρακτικές, με διαδραστικούς πίνακες και φορητούς υπολογιστές. Θεσσαλονίκη: Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας.

http://www.greeklanguage.gr/sites/default/files/digital_school/melete_gia_ta_diathem_atika_senaria_koutsogiannes-paulidou.pdf [19.7.2013]

Πολίτης, Π. 2000. Λόγος και Κείμενο. Θεσσαλονίκη: Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας.
<http://www.greek-language.gr/greekLang/studies/discourse/contents.html> [19.7.2013]